

Mangel, jeg gjentager det, paa Tilbud til Retfindigheden og Dygtigheden hos Dommerne, men det er hele Institutionens Bæsen, som man nu troer, ikke er saaledes, som den bør være. Heller ikke troer jeg, at det vil være en aldeles heldig Omordning af disse Forhold, som den høitærede Justitsminister paapegede ved sine første Uttringer, om jeg ellers forstod ham ret, ved at der skulde tilforordnes nogle folkeltige Elementer ved Politiretsbehandlingen. Det forekommer mig, at det egentligt vil blive noget nær det samme Uheldige, som nu finder Sted med Hensyn til de tidligere saakaldte Stoffemænd som nu benævnes Retsvidner. Jeg troer, at den senere Retsvidneinstitution har, for en stor Deel idetmindste, forfeilet sit Niemed. Det er blevet en noget større Udgift for Communen, uden at den efter mit Skjønnende og det Kendskab, jeg har til Forholdene, har virket noget meget betydeligt i den Retning, man har attraaet. Det er yttret af den ærede 5te Landstingsmand for første Valgkreds (Ørsted), at naar den ene Part havde en Sagfører, vilde den anden Part ikke finde sig betrygget, uden at han ogsaa antog en Sagfører; men saaledes er Forholdet netop nu, at den ene Part kan have en Sagfører, uden at den anden Part maa have en, og det forekommer os, der mener, at Parterne skulde være berettigede til at antage en Sagfører til at møde for dem i Retten, at dette Resultat er urigtigt og uheldigt. Det er ikke nok, at Parterne kunne tage Sagførere med i visse enkelte Tilfælde, jeg vil indrømme med den samme ærede Landstingsmand, at det er en Undtagelse, idet at Lovgivningen har bestemt de enkelte Tilfælde, hvor det kan finde Sted, men det er ingen Undtagelse, at de kunne tage en anden retskyndig Mand med sig. Det er ogsaa Noget, der, som berørt forrige Gang, finder Sted omkring ved mangfoldige Politiretter her i Landet. Det er heller ingen Undtagelse, at den ene Part møder ved sin retskyndige Forvalter, uden at Modparten er istand til at tage en ligesaa retskyndig Mand med sig i Retten. Derfor er det, og jeg troer, at det er begrundet, at der kommer en mindre hensigtsmæssig og rigtig Behandling og Afgjørelse udaf Sagen; er det derhos en betydelig Sag,

og det kan man ikke altid let i Forveien sige, saa er det efter min Overbeviisning aldeles umuligt for Dommeren at kunne paatage sig saaledes at oplyse en Sag for Parterne, som den bør oplyses. Jeg skal t. Ex. nævne et Tilfælde, som jeg just nu i Diebliffet har i Erindring; jeg husker at en Mand blev sagset i Anledning af et Hoverispørgsmaal af en Godseier; den Sagsøgte paastod, at han var Selveierbonde og ikke pligtig til at præstere saa stort Hoveri, som blev forlangt af ham. Hans Forpligtelse til Hoveriarbejde, som skulde afgjøres ved Politieretten afgang altsaa af Spørgsmaalet, om han var Selveierbonde, og Enhver, der kender disse Forhold, vil vide, hvor indviklede de ere, og hvor langt man i saadanne Sager kan komme til at gaae tilbage, ja undertiden Aarhundreder, i Adkomstdocumenter. Men det vilde være et umuligt og uoverkommeligt Arbejde i saa Tilfælde for en Dommer at sørge for at alle Oplysninger kom tilstede. Dette Tilfælde var af en saa indviklet Natur, at begge Parter saae, det var umuligt, at faae Sagen ordentligt afgjort ved Politiretten, og derfor bleve de enige om, at søge den afgjort paa anden Maade ved de ordinaire Domstole. Men saaledes stete det i dette ene Tilfælde, og det kan ske i mange andre Tilfælde, at Politiretsbehandlingen viser sig at være ligesaa uhenigtsmæssig. Det er af samme ærede Landstingsmand anført, at det let kan træffe, at man behøvede een Mand til at møde for sig ved Forligsmæglingen og en anden under Sagens Procedure. Det er ikke Andet, end hvad der finder Sted i mange andre Tilfælde, og navnlig ved Gæsteretsbehandlingen, hvor, som bekiendt, hvis ikke Parterne selv kunne møde, de da først maa have En til at møde for sig, og bagefter en Anden til at procedere for sig. Altsaa forekommer det mig ikke at være nogen afgjørende Indvending mod Sagen. Iøvrigt skal jeg, som jeg har anført, ikke have Noget at indvende mod, at Sagførere ogsaa kunne møde ved Forligsmæglinger; det ligger i, hvad jeg tør gjentage, at jeg troer, at Sagførere ere de allerbedste Forligelsescommissairer.

Justitsministeren: Der var en Uttring af den sidste ærede Taler, som tillige